

1953

თელა

თბილისი, ტერთუ ქუჩანავ,
ოდინძე, თერთ შემორა,
და ქერქ, ქინოგვდიო, სწავლით
სამინიჭი გამახრენა.¹⁴

საქართველოს აღდგ ყურადღური კომიტეტის
ყოველთვიური საბავშვო ფუნქციი მცირებულივანთა თემის
მართვის მიზანით დაგენერირებული და და

ОДА САМЫЙ ВИЗОНТАЛЯР

რევაზ გარშიანი

ხაზარი გ. ჩირინაშვილის

შემოღვამის ძღვენი

— ყაუბლმოდებული ატამი
და დაბინდული ქლიავი,
მობრძანდა, უკვე მობრძანდა!—
გვეწურჩულება ნიავი.
— ჩაშაქრებული ყურძენი,
შეწითლებული ვაშლები,
მობრძანდა, უკვე მობრძანდა!—
შემოგვაძიან ბავშვები.
ლელვს გაუსანია ტუჩები,
მხენე ტებებიან ლელვები,
— მიირთვით, ტებილად
 შეგერგოთ!—
გვეუბნებიან გლეხები.
შეგვექერქე პირდაპირნილი
ლამზი ბროწეულები,
თითქოს ატლასით შემკულნი
ზეიშე მოწვეულები.
ყვითლადა რომ ჩანან ხეებზე
და თითქოს მხენე ღნებიან,
ბავშვები გვეუბნებიან:
— ეს ხომ გულაბი მსხლებია!

როგორც წითელი ხაყურე
ბუჩქებს ლამაზად ჰკიდა,
სისხლივით არის წითელი,
დამწიფებული შინდა!
ხეხე რომ მრავლად ასხია
თითქოს პატარა ზრარბია,
ჯერ არც კი დამწიფებულა—
უსაყვარლესი წაბლია!
კოშს შეხე, ცვითლად
 ელვარებს,
ჩვენამდე აღწევს სურნელი,
— მიირთვით ტებილად
 შეგერგოთ!—
ამობძენ კოლმეურნებინ.
ზოგი ფოთლებში ელვარებს
და ზოგსაც თითქოს რტბევნია,
ზოგი ვერ მალავს სიწითლეს,
ზოგს ჰირი დაუბჩნია!
ფედავ, რაძდენი ხლია,
პატარებს მოულხნათა...
— თქვენც კარგდ მოგეხსენებათ,
ხილი თუ ესი ძღვენია!

ორი მეგობარი

როდესაც ძია ნიკომ განუტადა პატარა-
რა თამაზის, რომ მოსკოვში წიყვანდა,
მას სიხარულისაგან მთელი ღამე არ სძი-
ნებია. ბიძა - ძმისწული ორი დღის შემ-
დეგ უნდა გამგზავრებულიყვნენ და ეს
ორი დღე ისე გაგრძელდა, ისე, ისე, რომ
აღარ დაადგა საშველი მათ გასვლას.
მორთალია, თამაზის ცოტაოდენი საკუთა-
რი საქმეც ჰქონდა და ორჯერ იყო ფოს-
ტაში (თუ რა საქმე ჰქონდა იქ, ეს დიდ
საიდუმლობას წარმოადგენდა და არა-
ვის არ უმხელდა), მაგრამ ამ საქმეებს მა-
ლე მორჩა და მოუთმენლად დაუწყო
ლოდნის გამგზავრების საათს.

ბოლოს, როგორც იქნა, დადგა სანატ-
რელი წუთები. დედამ დაარიგა თამაზი:

— თუ სადმე ძია ნიკომ არ წაგივა-
ნის, ისე ფეხი არ გაადგა სასტუმროდან,
ქუჩაში მარტო არ გახვიდე. მატარებელ-
ში ფანჯრიდან თავი არ გადმოყო, კუტ-
ლან არ გამოხვიდე. მოსკოვში რომ ჩა-
ხვალთ, მეტროში ძია ნიკოს გაჟყვევი. გაი-
გე? შენ რომ იცი, ისე ყველაფერს ნუ
მიაშერდები.

— გავიგე, გავიგე. — ეუბნებოდა თამა-
ზი დედას.

თამაზმა გადასწევიტა მოსკოვამდე არც
დღე დედინა მატარებელში და არც
ღამე. ხმერობა ხომ არ იყო, ის პირვე-
ლად შენავრობდა მა გზაზე და განა შეი-
ლებოდა, თავიდან ბოლომდე არ დაეხახა
მთელი გზა, ყოველი სადგური, ყოველი
ჭალაქი, ყოველი მდინარე, მთა, ველი,
ზღვა და ხმელეთი? ამიტომ, დაიძრა
თუ არა მატარებელი, ის მთელი საათი
ჯიუტად იჯდა უანჯარისათან. მორთალია,
ძლიინ ძნელი ღამე იყო და ხანგამოშვე-
ბით ვარსკვლავებიყით ციმური ელექტ-
როლობების გარდა არაფერი ჩანდა, მაგ-
რამ მარც გასცემულდა სიერცეს. აი, გაია-

რეს ავეკალია, ზაჰესი, მცხეთა, მერე რალაც
სადგური, კიდევ რალაც სადგური და რო-
დესაც თამაზმა დილას თვალები გაახილა,
ის ზედა თარიოზე იწყა. არც კი ასიკედა,
თვითონ დაწვა, თუ ბიძამისმა დააწვინა ჩა-
ძინებული. მაშინვე მკვირიცხლად ჩამო-
ურდა თარიოდან და ფარდა გადასწინა.

— იძინე, ბიქო, რა ჭინჯისავით წამოხ-
ტი. — წაიღულუნა ძია ნიკომ, მეორე მხა-
რეზე გადაბრუნდა და ხერინვა ამოუშვის.
თამაზმა კი ფუსფუსით ჩაიცვა და ფა-

ჯარას მივარდა. შესანიშნავი ამწვანებული დაბლობი გადაიშალა მის თვალშინ. ჩარაშმული ალის ხეები, განცალკევებით ამართული დაიდა კაქლები, ციტრუსოვანი ბალები ერთმანეთს ცვლილნენ.

მალე გამოჩნდა შავი ზღვა.

ზეიადად გადაშლილი, თვალუწვდენი, ის ზანტად ლივლივებად და ნაპირზე ტალღებს ატყუაშენებდა.

თამაზებზე ზღვამ უდიდესი შთაბეჭდილება მოახდინა. მთელი დღე მიღიოდა მატარებელი ზღვის პირად და ჩვენი ნორჩი ყმაწვილი ფანჯარას არ მოშორებია. პირიზონტზე რამდენიმე გვერდი კი დაინახა, — საოცრად დიდი გვერდი. უკვე ბინდებოდა, როდესაც ქალაქ ტუამსეს მიადგნენ. მატარებელმა მოებში შეუხვაა, ზღვა თვალთაგან მიეფარა და გულდაწყვეტილა თამაზი როგორც იქნა მოშორდა ფანჯარას.

სამი დღის მშენერობის შემდეგ მოახლოვდა მოსკოვი. ძია ნიკომ დაიწყო ბარგვის ჩალაგება. მატარებელის გამყოლმა ლოგინები აკეცა და შეინახა. კუპე თითქოს დაცარიელდა. თამაზი კელავ არ ცილდებოდა ფანჯარას. მას სურდა შორიდნ დაენახა ეს უდიდესი ქალაქი, მაგრამ ამწვანებული მნიშვრების და ლიანდაგის გასწვრივ ჩამწერილებული ნაძვების გარდა ჯერ კელავ არაუგრი ჩანდა. მატარებელმა თითქო სისტაფესაც კი მოუჩარა. თვალწინ ელავდნენ ტელეგრაფის ბოძები. მათზე გაბმული მავოულები ხან აღმა ადიოდნენ, ხან დამდა. მალე ლიანდაგები გამრავლდნენ. თამაზს თვალწინ ჩაუკროლეს ელექტრომატარებლებმა. გამონდნენ მოსკოვის ხელო აგარაები, ნაძვნარში ჩადგმული ლამაზი სახლები. შოსეზე მიქროდნენ ავტომუსები, მსუბუქი მანქენები, ველოსიპედისტები, ჰაერში დაქროლნენ თვითმფრინავები და ერთ აღილას ზეცაში თამაზმა თვალი მოჰკრა დირიგიაბლი.

— აი, ამას კი თბილისში ვერ ნახავდი. — ღიმილით უთხრა ძია ნიკომ თამაზს.

— ჩვენ, პიონერთა სასახლეში დაიწყებულის მოდელი გავაკეთოთ, რა მშენებელი უთხრა თამაზი.

ბოლოს, გამოჩნდა მოსკოვი. მატარებელი პირდაპირ შევიდა ქალაქში და დიდხანს მიღიოდა შეუნდღებელი სიჩქარით. ხანგამმა შევიდა შოთარი ტურქი ტრამვაებით, ტრლეიბუებით, ავტომუსებით. ქუქები ხან თავზე გადაუკლიდნენ მატარებელს, ხან ლიანდაგის ქვეშ გადიოდნენ. მრავალსართულანი გირანტი სახლები ცას ემჯინებოდნენ.

ბოლოს, როგორც იქნა, შევიდნენ სადგურში, სადაც მრავალი მატარებელი იყო ჩამწერის უსახული. მათთვის სადგურს თითქო გზა გადაეღობა და ზეიადად დასუქერდა ზემოდან.

ვაგონიდან ჯერ გადმოსულები არ იყვნენ, როდესაც კავეში თავი შეჰქო ათი-თორმეტი წლის რუსმა ბიჭუნამ და იცითა:

— ამხანაგი თამაზ გიგაური თქვენა ხართ?

— აა, პეტრი აღინიშნული გამარჯობა! გაუწიდა ხელი თამაზს და ორივენი ქველი ნაცნობებიერ შიესალმნენ ერთმანეთს.

— საიდან იცნობ შენ ამ ბიჭუნას? პეტოსა ვაკებულმა ბიძამ თამაზს.

— მიმოწერით. ჩეკენმა სკოლამ ამათი სკოლა გამოიწვია შეჯაბრში. პოლა, მედა პეტრა პირადათ ვაჯიბრებით ერთმანეთს სწავლაში. ჩვენ უკვე მეორე წელია შიმოწერა გვექვეს.

— ჰო, მაგრამ საიდან იცოდა, რომ შენ აქ მოდიოდი.

— მან დეპეშით მაცნობა, — უთხრა პეტრიმ თამაზის ნაცვლად ძია ნიკოს და შემდეგ მათს ერთ ჩეკო დასახლდა: მისწევდა:

— წიგიდეთ ახლა!

უკელანი მატარებლიდან გამოვიდნენ. გაოცებული ძია ნუკო კი ღიმილით იქნებდა თავს და უკან მისდევდა ორ ახლგაცნობილ, მაგრამ ძეელ ნაცნობ მეგობარს.

როდესაც სასტუმროში დაბინავდნენ, პეტრიძ ხელი ჩასკულა თამაზი და ძიანი კუს მიმართა:

— ახლა ნება მომეტით თამაზი წავიყვან.

— სად? — გაოცდდ ნიკო.

— ჯერ ქალაქში. ვაჩვენო ღირსშესანინავი აღვილები. მერე ჩემთან. თუ ნებას მომტემ, ლამეც ჩემთან დარჩეს. ჩვენ რელეფონი გვაქვს და დაგირევავთ.

— ეფ, ეფ როგორ იქნება? — შეკოტანდა ძიანი ნიკო, — აქ არსად დაიკარგოთ.

პეტრიძ სიცილი აუტუდა.

— განა თამაზი თბილისში დაიკარგება?

— ცხადია, არა, — დაეთანხმა ძიანი, — მაგრამ, ღმერთ თქვენთან არა უნდა დარჩეს. შევაწესებთ. თუ გინდ თვითონ ჩენ გვესტურებ.

— არა, ჩენენდი მოუთმენლად გველიან. თამაზი ხომ ჩემი სტუმარია. მაშ ასე. შევთანხმდით! — ღიმილით უთხრა პეტრიძ.

— დაიკა, თქვენთან დავრევა, — ქირვეულობდა ძიანი. მან ტელეფონით დარევა პეტრიძ სახლში და პეტრიძ დედას ჰერთა, შეიძლება თუ არა, რომ ორივე მარტო გავუშვა ქალაქშიო. ღიასახლისმა თავაზიანად უთხრა: გამოუშეით, ნუ გედარდებათ, პეტრიძ მამამისი ამჟამად ალბათ სწორედ თქვენი სასტუმროს კარგებათ ელოდებათ.

მართლაც პეტრიძ და თამაზი როდესაც ქუჩაში გაეიძნენ, მათ მაღალი ქრისტონიანი მამაკაცი შეეგება და ორივე მანქანაში მიიპატიქა.

— მამა, ღიდი ხანია გვიცდი? — ჰერთა პეტრიძმა მამას.

— არა. სულ ხუთი წუთი იქნება რაც მოედოდა. — უთხრა მან შველის, შემდევ საკესაონ დაჯდა, სტარტერს ფეხი დაჭირა და თქვა: — აბა, მიბრძანეთ, სად წაგიყვანოთ.

— კრემლს შემოუარე! — გასცა განკარგულება პეტრიძმ.

მანქანა დაიძრა. ფართო თვალუწვდენი ქუჩა საესე იყო მანქანებით, ტროლეიბუსებით, აეტრობუსებით.

მაღვე თამაზმა თვალი მოცერა კრემლის ზეიად კოშკებს. მათ კენწეროვებზე პზინავდნენ ლალით შემკული ოქროს გიგანტური ვარსკელივები.

(გარდელება იქნება)

ପାଗିମିଥାଦେବୀ ପ୍ରାଚୀନ୍ତ୍ୟ,
ମନ୍ଦିରାଳ୍ପ, ଜନ୍ମର୍ତ୍ତାର ହିଂବାପର୍ମେଶ୍ୱରୀ
ଅବୀ, କ୍ଷେତ୍ରପା ଲାମାଶିଳ
ନିର୍ବିନ୍ଦୁରେ ପାନ ପିଲି?
ପୁଅଲଙ୍ଘାର ଏହିଲେ ଗାନ୍ଧିମୁଣ୍ଡି
ମିଳି ପ୍ରଥିନିଦିଷ୍ଟ ପ୍ରସରିଲୁବା!
ପାଇଁ ଏହି ମନ୍ଦିରନେବା
ପ୍ରାନ୍ତୀରୁମ୍ଭେଲ୍ଲି ଏହାଲ୍ଲି.
ପ୍ରାନ୍ତୀରୁମ୍ଭେଲ୍ଲି ଏହାଲ୍ଲି,
ପ୍ରାନ୍ତୀରୁମ୍ଭେଲ୍ଲି ଏହାଲ୍ଲି,
ନାହାରୀଦି ଜ. ଶର୍ମିଳାପାତ୍ର

ପାଇଁ ପାଇଁଶାଖାମି

ପାଇଁଶାଖାମି

କ୍ଷେତ୍ରି ଲୋକ ସାମ୍ଯର୍ପାଲିନୀରେ
ଦେବରୀ ବେଲିଲିବନିବା,
ଶାର୍ମିଳି ମୁଲିନ୍ଦନ୍ତେ, ନେତ୍ରାତ୍ମି
ପାନ୍ତା ଏହା, ଶାମିଲା?
ନିଜିର ପାଇଁଶାଖାମିକୁର୍ରେଲିବା,
ନାହାରି, ପାଇଁଶାଖାମିକୁର୍ରେଲିବା;
କ୍ଷେତ୍ରିଲିଲି ଦିଲ୍ଲି ପାଇଁଶାଖାମିକୁର୍ରେଲିବା,
ତାରଗିରୁ ଏହା କ୍ଷେତ୍ରିଲିଲିବା:
ମନୀଶିମେବାପୁ ଏହା ଶୁନିବା
ମିଳି ପାଇଁଶାଖାମିକୁର୍ରେଲିବା,

ბორის გირიშვილი

ნახატები კლ. ეფუძველისა

ი ნ დ რ მ

ჩვენი სამშობლოდან შორს, შორს, მაღალი მთების იქით, მცხუნეარე შესი ჭვეში, მდებარეობს ინდოეთის დიდი და ძლიერი ქვეყნა. მას სამი მხრიდან უვლის ინდოეთის თბილი ოკეანის ლურჯი ტალღები.

ინდოეთში არახედროს არ იყის თოვლი და ყინეა, იქ წელიწადში სამჯერ შეიძლება პურის, ბორჯის და სმიზიდის მოსავლის. მიღება.

ინდოეთში შორმისმოყვარე და ნიკიერი ხალხი ცხოვრობს. მაგრამ, შორხედავად შორმისმოყვარეობისა, მორხედავად იძისა, რომ ამ მხარეში მშენეორო ჰევა და ნაყოფიერი ნიადაგია, შოსახლეობის უმეტესი ნაწილი ძალიან ღარიბად ცხოვრობს და კიდევ შიშილობს.

ორასი წლის წინათ ინდოეთს დაეპატრონებ ინდოისელი ვაჭრები და მუწამები, დაწინებული ინდოელი ხალხის შეუბრლებელი ჩაგრა და ქვეყნის სიმღიდის ძალება. ისინი განზორა სტოკებდნენ ინდოელ ხალხს სიმხელესა და უძეცრე-

ბაში, რომ უფრო ადგილად შესძლებოდა მათი დამხრება. ინგლისელების მიერ შემოღებული წესების მეობებით, ინდოეთში ადამინისტრა შრომა თითქმის არაფრად ფასობს.

კველაზე საუკეთესო მიწები და ტუები ინგლისელ მემაშულებებს ეყუთნის და უმთავრესად ამის გამოა ინდოელების ასეთი სიღარავა.

ამას წინათ საბჭოთა კავშირის კინომუშავთა დელეგაცია ესტუმრა ინდოეთს. გზაბზე ჩვენ ხშირად ვასულობდით ხევბზე გაკიდულ წითელ ნაკრებს — ეს ინდოელები გვისალმებოლნენ.

ინდოელებს უყვართ ჩვენი საშობლო,

მათ სურთ ჩვენიან მეგობრობა.

ერთხელ ჩვენ, სოუკელ ბაბანაშაზე გავლის, უცადა შევნიშნეთ სოფლები შეუაჭაში გლეხების ჯგუფი, რომელთაც გამა გადავიდობებს, შოფერმა საყიდით ანიჭა, მაგრამ არცერთი მათგანი არ დაიძრა ადგილიდან. გავაჩერეთ მანქანა. მაშინ ხალხი შემოგვეხვია და ერთმანეთს

ଅଲାକା ଏଲୁଣିଲୁଣେନ୍ଦ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ହାମରିତମ୍ଭେଦ୍ଵାଶ. ବେଳେ ହନ୍ତମ୍ଭେଦୀପ ଅଥବା ବେଳେ ଆଶ୍ରମ୍ଭେଦ୍ଵାଶ. ପ୍ରାଣସାଧୁମ୍ଭେଦ୍ଵାଶ ଗ୍ରେକ୍ଷମ୍ଭେଦ୍ଵାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଭେଦ ତନୀତେବେ ଗ୍ରାମପିଠାନ୍ଦେନ୍ଦ୍ର.

ମୋର୍ତ୍ତରାମମ ପିରିଗ୍ରାମ ସ୍ଵର୍ଗତେ ଡାଙ୍ଗିଖା-
ରୀ ନନ୍ଦତଳୀ ଉତ୍ସର୍ଗଲୋକ କାଲାକ୍ଷେତ୍ର ଜାଗିନ୍ଦ୍ର-
ରୀ. ଏ କାଲାକ୍ଷେତ୍ର ପିରିଗ୍ରାମ ମନ୍ତ୍ରେଶୀତା ପାର-
ଶ୍ରୀମନ୍ତର୍ଯ୍ୟଭୂତା: ମନ୍ତ୍ରେଶୀତ ପାଶ୍ଚିମଭୂତା ପ୍ରା-
ତ୍ରେଶିମାରାଗ୍ରେହଣ ଦା କ୍ଷେତ୍ର ପାଶ୍ଚିମାରାଗ୍ରେହଣ
ମର୍ତ୍ତର୍ଯ୍ୟଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ରାମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ରାମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ
ବିଶିଷ୍ଟାତ ତାଙ୍କ ପ୍ରାତିମନ୍ଦରେ ନିର୍ମାଣରେ.

ଜାଗିନ୍ଦ୍ରଶି କୁର୍ମଭେଦ ପିରିଗ୍ରାମ, ମାଲାଲୀ
ଶାଶ୍ଵତମ୍ଭେଦ ବ୍ସେ ଅଗ୍ରଭୂତା, ରାମ ମନ୍ତ୍ରେଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ-
ଭୂତାର ଶୈଶବଲେଭାନାତ ପର୍ତ୍ତରିତାନ ଶର୍ମିନ୍ଦ୍ର-
ରୀ, କାଲାକ୍ଷେତ୍ର ପାଶ୍ଚିମାରାଗ୍ରେହଣମୁଦ୍ରା
ପାଶ୍ଚିମାରାଗ୍ରେହଣ ପିରିଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କରିପ୍ରାତିମନ୍ଦରେ
ଏ ତନୀତେବେ ପ୍ରାତିମନ୍ଦରେ ଅନ୍ତର୍ପାଶ୍ଚିମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ
ଦା ଦ୍ୱାରାନ୍ଦ୍ରଭେଦ ପାଶ୍ଚିମାରାଗ୍ରେହଣ ମର୍ତ୍ତର୍ଯ୍ୟଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ

ଜାଗିନ୍ଦ୍ରଶି ବ୍ସିଲାମେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ୱାରା
ବ୍ସିଲାମେ ମେନ୍ଦ୍ରଭୁବନିମେ ପର୍ବତମାଲାରେ.
ବ୍ସିନ୍ଦ୍ର ବ୍ସିଲାମେ ଶୈଶବଲେଭାନାମେ ଅଗ୍ରଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ
ମନ୍ତ୍ରେଶ୍ଵର ନାମେ ପିରିଗ୍ରାମରେ ଦା ଶ୍ଵରା ବାହ୍ୟାଶୁ-
ଲେବେ.

ଜାଗିନ୍ଦ୍ରଶି ମିରାମନ୍ଦବେଶ ଦ୍ୱାରା ମାନ୍ଦୁନି
ପଦ୍ମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ନିର୍ମାଣଲେବେଶ ବ୍ସିମତ, ରାମ ବ୍ସିନ୍ଦ୍ର
ପ୍ରମିଳା ପର୍ବତମାଲା ଏ ମାତତ୍ତ୍ଵରେ ପାଶ୍ଚି-
ମ୍ଭେଦିଲ୍ଲା ଅକ୍ଷେତ୍ର ରାମାରାମ. କ୍ଷେତ୍ର ମନ୍ତ୍ରିନିର୍ମାଣମେତ
ପର୍ବତମାଲାରେ. ପାଶ୍ଚିମାରାଗ୍ରେହଣ ତାଙ୍କରେ ଦା
ପାଶ୍ଚିମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ କାଲାକ୍ଷେତ୍ରରେ. ମନ୍ତ୍ରେଶୀତା
ବ୍ସିଲାମେ ପାଶ୍ଚିମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ କାଲା-
କ୍ଷେତ୍ର ପାଶ୍ଚିମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ କ୍ଷେତ୍ରରେ. ମାତ ବାମାନି,
ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ ରାମିନିର୍ମାଣ ଦା ଅଗ୍ରଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ତାଙ୍କରେ
ଦା ଦ୍ୱାରାନ୍ଦ୍ରଭେଦ ପାଶ୍ଚିମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ବ୍ସିଲାମେ ଦା

ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ ବ୍ସିଲାମେ ଦା ପର୍ବତମାଲାରେ ପାଶ୍ଚିମାରାଗ୍ରେହଣ
ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ ବ୍ସିଲାମେ ଦା ପର୍ବତମାଲାରେ. ତାଙ୍କରେ
ରାମ ପାଶ୍ଚିମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ ଦା
ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ ଦା ଅଗ୍ରଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ମାନ୍ଦୁନିର୍ମାଣ
ଦା ଦ୍ୱାରାନ୍ଦ୍ରଭେଦ ପାଶ୍ଚିମଭୂତାଙ୍ଗାତ୍ମକ ବ୍ସିଲାମେ ଦା

ინდოელი ბიჭი უკრავს ფლეიტაზე რა
დაც ჰანგებს. ალბათ სევდანს, — შეხე
დეთ, რა სევდიანი თვალები აქვს რმილული
შეიძლება ეს გველის შემლოცატებული
დოვთის ქალაქის ქუჩებში ზოგჯერ შეხ-
ვდებით კაცს, რომელსაც თავს მოძრ-
გვალო, ბრტყელი კალათი აქვს შემოდ-
გმული. თვალს მოჰქონდეს თუ არა კარ-
გაც ჩატმულ ხალხს, ეს კაცი დაუშებს
მიწაზე ქალათს, ახდის თავს და იწყება
ერთფეროვანები, გაბმული მეღოდისს დავ-
რა ფლეიტაზე. მაშინ გველი გადმოიკ-
დებს თავს კალათიდან, უსმენს შუსიას,
აიქმნება და ბოლოს დაყრდნობილი
იწყებს ჩხევას ხან ერთ, ხან შეორუ მხა-
რეს. — ცეკვას. ამ წარმოდგენას უურებ-
ენ გავლელები და შემლოცველს აძ-
ლევე მცირე გროშებს.

* * *

შესანიშნავი და საინტერესო ქვეყანაა
ინდოეთი. კეთილ, შრომისმოყვარე ინ-
დოელ ხალხს სუსს იცხოვროს შმიდო-
ბიანად და მეგობრულად ყველა სხვა
ხალხთან ერთად.

თარგმანი გორგი მიჩინაშვილმა.

მომიწოდა ხელი და მელოდა როდის
ვაჭმევდი, მაგრამ თხილი მეტი აღარ
გვეთხდა. მე მას ვუჩვენე ცარიელი ხელი.
მაიმუსს ძლიერ ეწყინა, დაჯდა მიწაზე
და თავზე ხელები შემოიწყო. მეც მეწ-
ყინა, რომ უნებლივდ დავუზვიტე გული
ასეთ საყვარელ ცხოველს.

შეორე სურათზე მხატვარმა გვიჩვენა,
რა საცოდავ ქოხახებში ცხოვრობებ ინ-
დოეთის დედაქალაქ დელის მუშები. რო-
გორ არ გავს ეს საცხოვრებლები იმ შევე-
ნიერ ახალ სახლებს, რომლებსაც აშენებს
ჩენი სახელმწიფო თავის მოქალაქეები-
სათვის! მაგრამ ქალაქ დელიში არის მთე-
ლი რაომზიც, სადც სასახლეები და ბა-
ღებია. ქალაქის ეს ნაწილი იხდლისელებ-
მა ააშენს თავიანთების, თავიანთი მოხე-
ლეებისათვის, ოფიცირებისა და კაპიტა-
ლისტებისათვის.

* *

ეს ინდოელი გოგონა — ყული, მტვირ-
თავია, — მძიმე ტვირთვის გადამზიდვე-
ლი. მის ასაკში ჩენი ბავშვები ჯვრ კი-
დევ სწოლობენ, სკოლაში დაღიან. მას
კი საწავლებლად არა სკოლია, ან მის
შობდებს სადა აქვთ უული, რომ სკო-
ლაში წავლის ქირა გადახადონენ!

ମଧ୍ୟ ମାସ ଫିଦେରୁହେଠେରୁ

ରା ଜ୍ଞାନ ମନୋମ, ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟାଲ୍ପା
କ୍ଷୁଣ୍ଣାଶି ପ୍ରେସ ଗ୍ରାମାର୍ଥା...
ଫିଲିଂଟ ଏଫ୍ରେ ଆପ୍ରେନ୍ସା,
ପ୍ରେସ୍-ପ୍ରେସ ଫିଲିଂଟ ଗ୍ରାମନ୍ଦା.
ମେର୍ଯ୍ୟ ରାତ୍ରେ ମାଗିଦାଶତାନ୍,
ଖେଳତ ଫାନ୍କ୍ୟାରୀ ହାମାର୍ଥା,
ଫିନ୍ ର୍ୟେସ୍‌ଲାଇପ୍ ଗ୍ରାମଶାଲା,
ରନ୍ଧମ ଅନ୍ତର୍ଗତିଲେ ବନ୍ଦ-ବନ୍ଦା.
ଶେଇଲେଇବା ଏସ ଗନ୍ଦା?—
ମନୋ ଶ୍ରୀପ୍ରେସ ଡାଇଲାଲା,

ମାତ୍ରମ କବିତା ମହାକବିଲାଙ୍ଘ

ନାଥାତ୍ମିକ ଶ. ଶର୍ମିଷ୍ଠାନାମିଳା

ତାମାଳ ମାତ୍ରମ ପରିବାର

— ତାମା, ବ୍ୟାଲ ପ୍ରିଣ୍ଟା, ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସ ମେ
ଦା ନୁହିଛାରୀ ପ୍ରେନାଶି! — ସତକାବା ତାମାର ତା-
ମାତ୍ରମି

ତାମାମ ଶ୍ୟୋଲିଶ୍ୟୋଲିସ ଲିମିଲିଂଟ ଶ୍ୟେଲା
ଦା ଶ୍ୟୋଲା:

— ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସନାଟ.

— ରନ୍ଧମିଲା ତାମା, ରନ୍ଧମିଲା! — ଶ୍ୟେଲିଟା
ନୁହିଛାରୀ.

— ବ୍ୟାଲ. — ପ୍ରାପିଶ୍ବରା ତାମାମ.

— ଫିଲିଂଟ ଫିଲିଂଟ? ଏଫ୍ରେ ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସ
ନେ! — ଶ୍ୟେଲିଶି ତାମାତ୍ମା.

— ଏହ ମେ ପ୍ରାପି... ମେ ଦାମିଜ୍ଯେର୍ଯ୍ୟ ଦା
ରନ୍ଧମା ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସ, କମାପ୍ରେନ୍ଟିଲିନ ଦାମରିକ୍ଷିତି.

ଗାତ୍ରନ୍ଦ ମେହର୍ର ଦର୍ଶ. ଏଇ ସାରତାନ୍ତିକି-
ତ୍ରୈଶ ଯଦାକି ଦେଇ ଦେଖିଲେବୁଛି, ମାଗରାମ ତାମା
ନ୍ଦିଲେ ଦା ମୁହିଲାମି. ରନ୍ଧମିଲିନ୍ଟାକି ଏବାଲି
ଫିଲିଂଲାକି ଗରାନ୍ତରିଲା ଫିଲିଂଲା. ଏହତେବେଳାପ୍ରା
ଗାବେଶିବେଶି, ଗୁମିନ ରନ୍ଧମ ବାହିଶ୍ଵରିବୁଛି
ଦା, — ପ୍ରେନାଶି ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସନିତା!

ମାଗରାମ ମାନିନ୍ତି ପ୍ରେର ପିନ୍ଧିବୁଲା
ଦେଇଲିପାଲିମି ଏହ-ବାନା.

ଏହି ପ୍ରା ଶ୍ୟେଲିପ୍ରେନ୍ସ ଦେଇଲାମା,
ପିଲ୍ଲା ପ୍ରା ଶ୍ୟେଲିପ୍ରେନ୍ସ ଦେଇଲାମା,
ଜାଗରନିବୁ ମନୋମ: — ପିନ୍ଧିବୁଲା
ମେଗନିବୁଲାଦ ଏହ ଲୋକିର୍ଯ୍ୟା.
ଏହ ପିନ୍ଧିବୁଲାମି? ଦାମିପାଲା,
ପାନା ପିଲ୍ଲା ପାନିବୁଲାମି?
ଏହି ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସ ବାସିଗରିନିବୁଲା,
ଏହାରି କିମିତାନ ଲାବାଦିନିବୁଲା.

— ନୁହିଛାର, — ଶ୍ୟୋଲାର ତାମାତ୍ମିମା, — ବ୍ୟ-
ଦ୍ୟା? ତାମା ଶ୍ୟୋଲାପ ଏହ ଫ୍ରିଜରିଲାମ୍ବ ପ୍ରେନାଶି
ନୁହିଲାମି. ମନ୍ଦିରାପ୍ରେନ୍ସ ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସନିତା.
ପିଲ୍ଲାର ଗଲିର୍ଯ୍ୟାବୁ ଫିଲିଂପ୍ରେନ୍ସନିତା,
ଏହିରେ ଫିଲିଂରେ ଏହ ଦାମିଶିବୁଛି, ଯେବେ
ମନ୍ଦିରିଲାମି ଏହିରେ ମନ୍ଦିରିଲାମି ପ୍ରେନାଶିଲା.

— ଏହ ଶାକିପାଲିମି. ପ୍ରେନାଶି ଫିଲିଂଲା ନୁ
ନୁହିଲାଦା, ବ୍ୟାଲ ଦିଲିଗିପାର ଫିଲିଂଲା!
ଏଲମାତ ଦିଲା ଏହ ଅନିର୍ଯ୍ୟାବୁ ଫିଲିଂଲା.

— ମାତି, ଫିଲିଂଲା! — ଦାମାନ୍ତମା ନୁହିଛା-
ରି ଦା ଏଲିଗିପାର ଗାଲିଶି ପ୍ରେନାଶିଲାକ୍ଷେ.

ପ୍ରେନାଶି ଫିଲିଂଲାକି ପ୍ରେନାଶିକି ପ୍ରେନାଶିକି
ପାରିବୁଲା, କାମିଲାଦିନିବୁଲା ବୀଳି କ୍ଷେତ୍ରିଲା
ପରିବୁଲା.

— ଜାରଗାଦ ମନ୍ଦିରିକ୍ଷେପିତ ନୁହିଛାର, ରନ୍ଧମ
ଫିଲିଂଲାକି ତାମାତ୍ମା, — ଶ୍ୟେଲି ତାମାତ୍ମା.

კენახს დაურეცს და ჩვენ სადღაუნავდით
ასე დახუნდლულ ვაზებს! — ხელი გაიშეი-
რა თამაზშა.

მართლაც მზის სხივებზე სასიმოვნოდ
ელვარებდნენ ქარვისფერი მტევნები.

ლწენ რომ ამ გზაზე პაპა შეხვდებოდათ,
შერცევენილებმა არ იცოდნენ, სად და-
მალულიყვნენ. გაქცევა დააპირეს, მაგრამ რა და-
ველარ მოასწრეს და შეჩერდნენ.
ურმიდან სიმღერის ხმა მოისმოდა,

როცა ბავშვებმა ყურძნის ჭამით გუ-
ლი იჯდრეს, ისევ სახლისაკენ გასწიეს. ნა-
ხევარი გზა არა პქონდათ გავლილი, რომ
ურემში შემოხვდათ, წინ მათი პაპა მოუ-
ძღოდა. ბავშვებს გაუკვირდათ, არ ელო-

ზედ კი არავინ ჩანდა. ურემსე მხოლოდ
ახალდაწნული გოდრები ელაგა. პაპამ
გააჩერა ურემი და შეილიშეილებს უცქე-
როდა. თამაზი და ნუგბარი მიუახლოვ-
დნენ ურემს, მაგრამ სწრაფად უკანვე

დაიწევის, რადგან გოდრებიდან მოულოდ-
ნელად თავი წამოყვეს მეზობლის ბავ-
შვებმა ნოდარმა და ქეთინომ და ხმანალ-
ლა გადაიხარხარეს.

თამაზი და ნუგზარი ამ წუთში ჩასხ-
დებოდნენ გოდრებში და ოკითონაც წა-
ვიდოდნენ ვრნაბში, მაგრამ პაპა? პაპა აპა-
ტიებთ დანაშაულს?

ბიჭებმა ლიმილით შეხედეს პაპას და
ურმისაც კიდევ გაიწევს. მაგრამ წინ პა-
პას გრძელი ჯოხი გადაეღობათ.

— ურებმა ვერ დაჯდებით! — დინ-
ჯად თქვა მან. — ფეხით არჩიეთ წამოსვ-

ლა და ახლაც ფეხით წაბრძანდით შინქ
უთხრა პაპამ და გაუდგა გზას.
თამაზისა და ნუგზარს ველარ შემოსილებულ
ხებინათ ნაბიჯის გადადგმა, იდგნენ ერთ
ადგილზე, გასცემროდნენ მიმავალ ურებს
და უსმერდნენ ქეთინოსა და ნოდარის
მხიარულ სიძლერას.

— მოვტყუვდი ნუგზარ! — წამოიძახა
გულდაწყვეტილმა თამაზმა.

— შენც მოტყუვდი და მეც მომატ-
ყუც! ურმით წასკლას რა სჯობდა? —
უსაყვედლურა ნუგზარმა.

ურებმი როცა მიიმალა პატვებმა მა-
შინ განაგრძეს გზა.

მარი გილე

მარინე და შემოღვევა

ნახატი ბ. გრინავილისა

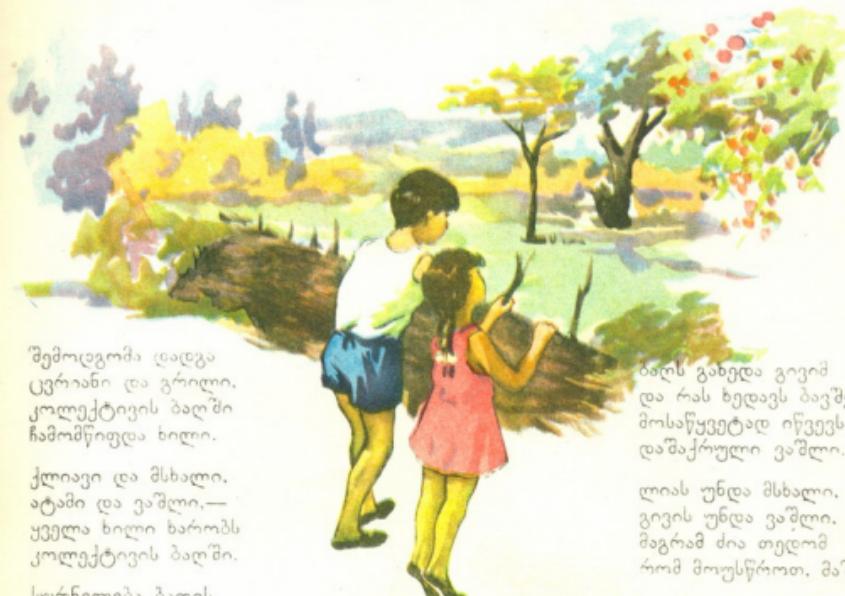
რა ლამაზი, რა გულუხვი
შემოღვეომა მოვიდა,
რამდენ რამეს შევექცევი,
როცა მოვალ სკოლიდან.
უკ, რამდენ ვაშლებია,
კრეფას როლი მორჩები!
მოსაკრეფად მედახილ
გემრიელი კოშშებიც.
ვიშ, მარანში არ ეტევა
მოსავალი ახალი,
გუშინ სხვენზე ვიტანეთ
უურძენი და კაკალი.

— ხეალ თათარას გავაკეთებთ, —
დედამ ასე მახარა.

უკ, დედას გეფიცებით,
ძლიერ მიყვარს თათარა.
მაგრამ კამის გულისაოვის
არ გავაცდენ გაკვეთილს,
ხვალვე უნდა გმოვუშვა
ჩვენი რგოლის გახეთი.
ორონდ კარგი გამოვდის,
განა ნალველს გავივლებ?
ჩურჩხელებზე არა ვუიკრობ, —
ბებოც კარგად გამივლებს.

რა შეემთხვათ ლიასა და გივის

შეემთხვომა დადგა
ცვრანი და გრილი.
კოლექტივის ბალში
ჩამომწიფება ხილი.

ქლიაურ და მსხალი,
ატაძი და ვაშლი.—
ყველა ხილი ხარისხს
კოლექტივის ბალში.

სურნელება ბალის
მოპერინა ფერდობს,
ბალს მებაღე ეცავს—
კოლექტივის თედო.

* * *

ერთხელ ძა თედო
იჯდა ბალის თავში,
უცებ ბალის ბოლოს
გაჩნდა ორი ბავშვი.

გოგოს ერქვა ლია
და ბიჭნას გივი.
ბალის გვერდით ლელე
ჩამორბოდა ცეცი.

ბალ გახედა ლიაშ
და რას ხედავს თვალი?
მოსაწყვერად წწევეს
დათაფლოული მსხალი.

ზომს გახედა გივიშ
და რას ხედავს ბავშვი?
მოსაწყვერად იწვევს
დაშაქრული ვაშლი.

ლიას უნდა მსხალი,
გივის უნდა ვაშლი.
მაგრამ ძა თედომ
რომ მოუსწოროთ. მაშინ?

გულს ბალისკენ უხმობს
შეემთხვომის დილა,
პატარები ბალში
გადიმარებ ფრთხილიად.

და დაყრიცეს სწრაფად
ცვრინი და ცეცი
თავლა მსხალი— ლიამ.
შაქარ-ვაშლი — გივიმ.

და ისევე უკან
გამობრუნდენ ჩქარა.
ფრინველები ბალში
აიშალნენ ჯარად.

* * *

ფრინველების ქლურტულს
და ფოთლების შერიალს
კურს უგდებენ ახლა
გივიკო და ლია.

ეს ჩა ხმაა წეტავ,
ეს ჩა ესმით ბავშვებს:
„ვინ იპარავს, ვინა
ჩვენი ბალის ვაშლებს?“

ლიმ ჰეკითხა გივის:
„რას შრიალებს ბალი?“
ბალი ამბობს: „ვნახე
ორი ცუდი ბალი.

აქ, ამ დილით, ახლა
კრეფლენენ მწიფე ნაყოფს;
აბა, ერთი ჩვენმა
ძია თედომ ნახოს!“..

სტენს ბულბული ხიდან,—
ტბილ სალამურს უკრავს,
პატარები მკეირუბზად
გამორბინ უკან.

აქ კახებებს შაშვი,
იქ ბეღურა წივის:
„ქურდბაცაცა გივი!..
ქურდბაცაცა გივი!..“

იქვე, ახლოს, ცივი
ჩუხჩუხებდა წყარო,
წყარომ უთხრა ლიას:
ქურდბაცაცა ხარო.

და არ სჯერათ ბავშვებს:
ეს სიზმარი თუა?!.
შინ შშობლები მუდამ
არიგებენ ქუსას,

რომ ქურდობა არის
სამარტენინო საქმე.
პატარებო, იგი
გაპეკიცეთ და დაპეგოთ.

ამ ფიქრებით უოთხოლა
მიძყვებიან ფერდობს,
უცებ იმათ თვალწიფრული
გაჩნდა ძია თედო.

ხელში ჰქონდათ ბავშვებს
დაკრეფული ხილი,
შეგრამ ძია თედო
მოხუცია ტკბილი.

— გამარჯობათ თქვენი,
პატარებო ჩემო!
როგორ მოგწონთ ჩვენი
მსხლის და ვაშლის გემო?!

დარცხვენილნი დგანან
გივიო და ლია,
ძლიერ წარმოთქა გივიშ:
„გვაპატიეთ, ძია!“

— გვაპატიეთ, ძია,
გვაპატიეთ, ძია,
ოღონდ არსად არ თქვათ! —
ეხვეწება ლია.

გაეცინა ძიას,
სახე გაუნათდა
და მიუღი ბავშვებს:
— სირცხვილია, მართლაც!

შინ მშობლები მუდამ
გარიგებენ ქუსა
და თუ ხილი გინდათ,
განა გეტვით უარს?!

ქურდობა კი არის
სამარტენინო საქმე,
პატარებო, იგი
გაპეკიცეთ და დაპეგოთ.

ක. තැබුණිපෙනුව

නොඩුප්පි න්. දේවාචාරී

“පාඩා මත ජාත්‍යාචාරයා”

යේ මත්ස්‍ය රුවල්ස. ටුරුදාසාමි උළුවි
පුද්‍යුමා රුෂෝගෝ ගෝගුරුගුවුල සභිංග-
ගාලුගෝදාස ඊශ්වාරි ගුෂානිස පුද්‍යුලුගුවුල
ශ්‍රීග්‍රාමා තුරුගුවුල ගුෂානිස පුද්‍යුලුගුවුල.

— ඒ රු ණත්තුන් තුරුගුවුල ගුෂානිස මාස
සාන්ගාලුගුවුල තාවම්ජුලුමාරුයි.

— මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු
දා මාති ප්‍රාගුරුජා. — මුළු මුළු මුළු මුළු
පුද්‍යුමා.

— මිනින තුම යාපුගාමියි අරියන. ඒ ඇ
සුරු අරු ගුරිනි තුළත්‍රායානිනා අර යුතුගු-
ලා, මුළුගුලුගුලාද දාගුලුගුලාත. තුළතු
අර ගුෂානිනාත? — මුළු මුළු මුළු මුළු
මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු මුළු.

— මේ ගාලාවුවුටුරු ඊශ්වාලා, දාම්බා-
රුග දා මිගාලුවුව නිශ්ච්‍ර මිනාන්. — මිශ්ච්‍ර
නිශ්ච්‍ර මිශ්ච්‍ර මිශ්ච්‍ර මිශ්ච්‍ර මිශ්ච්‍ර මිශ්ච්‍ර.

* * *

පුද්‍යුල ත්‍රාල වුත්තුනාස, ණ්‍රාම්පාලු පුද්‍යුල-
රාලුනිස ත්‍රාලුලුගුවුගිත මුදුදාගුරුන්, මි-
නාදු රුෂෝගෝ ගුෂානිස වුත්තුනාස. නැවිරින-

සායුරු ගායුමාරුතා රාම්පුනිම් පාත්‍රාරා නාවු. ඒ
විශ්වාසු මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා

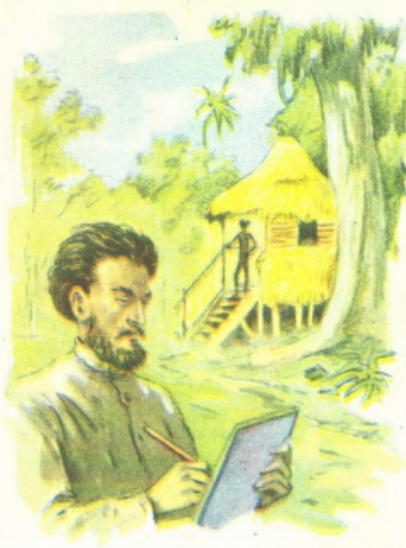
නැවිරින්සේ මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
ගාලුම්පාතාන්ස මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
දා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා

තැබුණිපෙනුව මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා

මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා
මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා මුද්‍රා

მაკლაი მალე დაუმეტობრდა პაპუასების; თავმდაბლობით და გულწრფელი მაკლაი რობით მოიმავა მათი ნდობა.

მიკლუხო-მაკლაი არ შედრეა. მან შეგმიარჯვებული ველურების წინ, რომლებიც სიკედლით ემუქრებოდნენ, უქეთ გაიხადა, თავისი ჩანთა თავქვეშ ამინდი და იქვე ჩრდილში წამოწევა, თითქმ ამით ეუძნებოდა: თქვენი არ მეშინა, უარავო მოვედი და მჯერა, არათერს დამიზავებთო.

მაკლაის რომ გამოედეიდა, მის მახლობლით იჯდა მოხუცი პაპუას და რამდენიმე შეიარაღებული ახალგაზრდა. მათ არასოდეს არ ენახათ თეთრეანიანი ადამიანი, გაკვირვებით შესტეპეროდნენ მას და ცასაკნ იშვერდნენ ხელს.

— „კარან-ტამი“, „კარან-ტამი!“ — გაიძოხდა მოხუცი პაპუასი, რც მათ ენახე ნიშნავს: „კაცი მოვარიდან“. ასე ეძახდნენ შემდეგაც მიკლუხო-მაკლაის პაპუასები.

მეტნიერული სიზუსტითა და სიყვარულით აგვიწერა მიკლუხო-მაკლაი პაპუასების ყოფა-ცხოვრება. მისი ცნობით, პაპუასები გულადი და პატიოსანი არიან. მათი ძირითადი საქმიანობა ნაღირობა და მეთევზეობაა. ისინი რეინის იარაღს არ იცნობდნენ, ქვის კულებს და ნივარის დანებს ხმარობდნენ. არა ჰყავდთ რქისანი პირუტყვე და სიამონებით შეეცეოდნენ ძალის ხორცს, თევზს, ხელიკებს, ბაყაყს და გარეულ ხილს.

მიკლუხო-მაკლაის ცნობით, პაპუასები სტუმრობით მოყვარენი არიან. თურმე ოჯახში ქმარი ცალკე ამასადებს თავისთვის სადილს და ცოლი თავის შეიღებთან ერთად — ცალკე. ასევე ცალკე უშადებები საქმელის სტუმარს და როდესაც სტუმარი წავა, მას აუცილებლად გაატანენ საქმილის ნაპენებს. გარილი პაპუასებს არა აქვთ და მის ნაცელად ზღვის წყალს ხმარობენ.

მიკლუხო-მაკლაი პირველი მეტნიერი იყო, რომელმაც შეისწავლა და აღწერა მისი თანამედროვე, ქვის ხანის ადამიანები და დაამტკიცა, რომ ველური პაპუასი ისეთივე ადამიანია, როგორც თეთრეანიანი, რომ არ არსებობს მაღალი და დაბალი მოდეგის ადამიანები. მან დაგვიტოვა ძეირფასი კოლექტიბი. საკუთარი ხელით დახატული შესანიშნავი სურათები და უამრავი ნაწერები, რომლითაც შეგვიძლია დაწერილებით გვეცნოთ პაპუასების ცხოვრებას. მის შრომებს დიდად აფასებდნენ მსოფლიოს გამოჩენილი მეტნიერები. დიდი რესი წერალი ლევ ტოლსტიო სწერდა მიკლუხო-მაკლაის:

„თქვენ პირველი ხართ, რომელმაც დაამტკიცა, რომ ადამიანი ცველგან ადამიანია.“

ათი წელიწადი დაპყო მიქლუხო-მაკ-ლაიმ ცხელ ძველებში, მრავალგვარი გაქირვება გადაიტანა, დაავადმყოფდა ციებ-ცხელებით, მაგრამ ვიდრე ბოლო-მდე არ შეისწავლა პაპუასების ყოფა-ცხოვრება. თავის დაწყებულ საქმეს არ დაეხსნა.

კუნძული ახალი გვინეა დღეს ინგლი-

სისა და ჰილანდიის კოლონია; ფოტო-ლობრიე მცხოვრებლები — პაპუასები ინგლისული დამცურობლების გამოუყოფელი ჩამორჩენილი. დაბენაცებული არიან და მონცურ მდგრამარეობაში იმყოფებიან. პა-პუასები შხოლოდ მაშინ მიაღწევენ გან-ვითარებას, როდესაც ისინი მოიშორე-ბენ დამცურობთ მძიმე ულელს.

სილვა ეკოგვიანი

გივი ქველაპა

ჩვენი თუთა

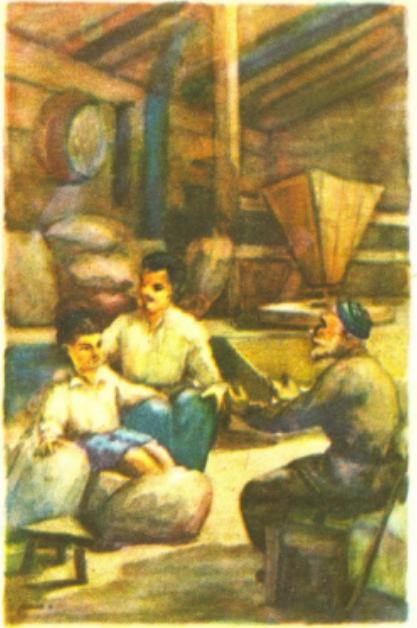
ხშირი, მწვანე ფოთლები აქვს
ამ ჩვენს თუთის ხესა,
თუთაც ბლობად მოუსხია,
ჩმოვბერტყავთ დღესა!
გემრიელი, დაშაქრული
თუთა — მე და გიას.
ფოთლებით კი გაიმოვევბავთ
აბრეშუმის ჭიას.
თარგმანი მ. მჩევლიშვილისა

და-ძმა

დალის ჰქონდა ორი ვაშლი,
ერთი მისუა ჯუანშერს.
კიდევ ერთიც რომ ჰქონდა —
გაუყოფდა შუაზე.

ყოჩალ, დალი! ასე უნდა
პატარების და-ძმობა.
მარტო შენ რომ შეგვეძმა,
ვინ გიტყოდა მადლობას.

სოსო იორგავაშვილი

ნაზარი ვლ. ზარიძისა

წისქვიდთან

საზაფხულო არდადეგები რომ დაგ-
ვიწყო, მამამ სოფელში წამიყვანა.

ერთხელ წისქვილში გავათით ღმევ,
რაც ჩემს სიცოცხლეში არ დამავიწყოდება.

ტებილი და სთონ კაცი იყო შეწის-
ქვიდები პაპა ვენა. თავისი სიცოცხლე სულ
წისქვილში გაეტარებინა. მეწისქვილეს
გარდა, პაპა ვანოს გამოცდილ მეტევზეს
ეძახდნენ. მუდამ ფაცერი ჰქონდა დაგე-
ბული და როგორუ კა სათავეში წყალი
აიმლერეოდა, აუარებელ თევზს იქერდა

აი, რა გვიამბო იმ ღამეს მეწისქვილემ:

— ზოგჯერ თევზმა მოძალება იცის. ამ
წელიწადს უამრავი თევზი ხვდებოდა
ჩემს ფაცერს. რამდენჯერაც დავათვალი-

ერებდი ფაცერს, დიდი ქაბი მეტი წელი
გვის ვაკებდები ხოლო თევზით.

ამას წინაა მეზობლებს ჩამოუზრიგე
თვეზი და კიდევ ბევრს დავიტორი, რად-
გან საქმე კარგად მიღიოდა. მაგრამ ერთ
დილას, რომა ფაცერთან მივედი, გოდო-
რი გადაბრუნებული დამხედა და შეგ
კიცინაც კი აღირ იყო. ჯერ არ გამკირ-
ვებია ეს ამბავი. ვიფიქრე: ვინებ გაივლი-
და, თევზს წილებდა და გოდორის ფეხს
ჰურავდა მეტი. ფაცერი გავასწორე, მაგ-
რამ მეორე დღესაც ისევე დამზედა. ცხა-
დი იყო, ვილაც შემომიჩნდა.

გადავწევიტე ქურდის დაჭერა. იმ სა-
ლამოს მესაფევავე არავინ ყოფილა წის-
ქვილში. მეც ეს მინდოდა, განგებ შუქი
არ აენთე, ადრე მივწევი ტახტზე, ვითომ
დავიძინე, კარგდ შელამდლ თუ არა, გა-
მოვცვერი კარებზე, რომ არავის შევემ-
ნიო, და ფაცერთან ახლოს თელის ბუჩ-
ქებს აშვევავარე.

განთიადმა რომ მოატანა, სიბნელე ჩა-
მოწევა, დამტე შეჩერებული თვალით ფაცერ-
თან მისავალ გზებს მაინც ვხედავდი.

უცცებ წილის რუკრუქშ რაღაც შხა-
პუნი ხმა ჟერია. რუს გავაყოლე თვალი
და დავინახა: თეთრში გახვეული ვიღაც
მიღიოდა ფაცერისაკენ. ზედ კიდევ ცი-
ცანათლებივით რაღაცები ბრწყინვადა.
მიერდა ფაცერთან, იქ რამდენიმე ხანს
გაქრდა, ფათურობდა, მერე გამობრუნ-
და და რა გზითაც მოვიდა, იმ რუს დაპ-
უვა. დავრჩი შიშით ენა ჩავარინილი
და დილმდე ადგილიდან არ დაეძრულ-
ვარ. დილით გოდორი გადაბრუნებული
დამხვდა. რას ვიზამდი გვასწორე და ერთ
მეზობელს ვუაბდე ეს ამბავი. მნ მითხა:
კიდევ კარგი ახლოს არ მისულხარ, თო-
რებ რამეს დაგმართებდა, ეგ თევზების
მდგრაველი სირინოზი ქალი არისო. და-
დის ეგრე, სადაც დატკვევებულ თევზებს
ნახავს გაათავისულებს, ყველა თევზს
სათითაოდ ელერსება. ვინც ამ ცროს
ხელს შეუშლის, უსათუოდ ხიფათს შეა-
თვევსო.

ამას რომ გვიაშბობდა მეწისქვილე მე გულში მეცინებოდა, უფიქრობდა; ნეტავ ჩა უნდა ყოფილიყო, რომ მეწისქვილე ასე შეუშინებია. შევამწინე, რომ მამაჩემს ელიმებოდა, თან გულმოდინეთ უსმერდა მეწისქვილეს. ხოლო ამ ამბით გართულმა მამაშ ხელი გადმხვია და შიოხხა:

— გმის, ვახტანგ, კარგად დაუგდე ყური. სანტეტრეს ამბავი: — მერე მეწისქვილეს მიუბრუნდა:

— ერთი ქს მიბრძანეთ, ძია ვანო, ამაღამაც მოვა ის „სირინოზი“?

— უსათულდ მოვა. აგრერ ორი კეირაა ყოველ დამტე ყვარელულობ და ერთდამზევე დროს, განთიადისას მოდის. „ერთხელ ჩაუხელე, — ჰეი მეთქი, — კიდევ შევეხმიანე. უცნაურ ხმასე დაიწყო ქრისტი: ა... ა... ა... ა... ა... და თავის გზით წევიდა.

— ვათენებამდე ჯერ კიდევ დიდი ტრადა პატარა წაძინებასაც მოვაშრებთ, ხომ, ძია ვანო? — შევეყითხა მამას.

— როგორ არა, სახლიკაცო, როგორ არა, ახლავე, — თქვა მეწისქვილემ და მე და მამას ვანიერ ტახტზე დაგვიგო ლოგინი დასაძინებულად. თვითონაც იქვე თავის ტახტზე მიწვა, და მინდოდა მალე ვათენებულიყო. გამეგო, ვინ აშინებდა პაპას.

განთიადმა რომ მოატანა, მეწისქვილემ გვითხრა: ტრადა, წავიდეთო.

— ვახტანგ, კულაფერს გამოვარკვეთ და იმ „სირინოზისაც“ ვნახავთ. — ჩამილაპარაკა მამაშ, ფეხაკრეფით შევედით თელის ბუქებში და მოხერხებულიად ჩაუსხდით. პაპა ვანომ ფაცერი ვერიენა და ჩურჩულით სარწყავი რუს მიმართულება დაგვანახვა, საიდანაც მოვიდოდა თევზების მუაცელი.

ცოტა ხნის შემდეგ მეწისქვილემ ვეანიშნა, მოდისონ, და ამ დროს რუში გამონახდა თერთი აჩრდილი. იგი მოდიოდა წულში, ტრათილად, ჩვეულებრივი ქურდი იადგინდა ნაბიჯით. მივიდა ფაცერ-

თან, გოდორი გადმოაბრუნა კალატში ეტყობოდა შეი თევზი ჩასცალი, შერწყმული გაბრუნდა და გაპყარ თავის გზას. შესძლოდა ხელი წაეკრა მეწისქვილეს და აირინა შეეხმიანეთ. შეინინებულმა მეწისქვილემაც თავის ხრინწანი ხმით შესძაბა: — ჰეიო, — და მართლაც პასუხად მოგვესმა კრუზის მაგვარი კრისი.

ამ დროს მამაჩემმა ისეუბა და იმ „სირინოზის“ ვეფხვიერი დაახტა თავზე. თან შესძაბა: ხელი არ განძრიო, თორებ და გახრინობ. და „თევზების მფარველი“ ქვეშ მოიქცია. მეც მაოთან მიიღობინე.

— არ მომელა, კაცო, რომელი ხარ. მოგვესმა წყალში წაქცული კაცის ძაბილი.

თევზი, არ დააბნიო, თორებ გავლახავ, — შემოვგვესმა მამას მყაცრი ხმა და „სირინოზი“ შშრალზე ამოათორია, მერე ორივე ხელი უკან გაუქავა და წისქვილისკნ წამოიყვანა. ამასობაში პაპა ვანოც გონიზე ვოკიდა.

იგი შევარდა წისქვილში, შუქი აანთო და გაწუწულ „სირინოზის“ სახეში რომ მიანათა, გაკირვებულმა წამოიძახა:

— შენა ხარ, ბიქო?

ჩვენს წინ კოლმეურნებობის შოფერი სამსონი იდგა, რომელსაც განგვბ და შენებინა პაპა ვანო, ზეწარში გახცულიყო და ფურურ ხის ნაკრები — ღამით რომ ანათებს — თავზე დაემაგრებინა.

თურმე სამსონი ყოველ დილით ანეულის ხვანზე გადასულ ტრაქტორისტებთან დადიოდა, უზიდავდა სასმელ-საჭმელს, თან ლურჯად მოხარშული ფიჩხულითაც უმასპინძლდებოდა და ბევრსაც იცინოდნენ მეწისქვილეზე.

— ბიქო, ს მსონ. მე მართლა „თევზების მფარველი“ მეგონე, შენ კი „მპარველი“ ყოფილიარ. შე კა კაცო, გეთქვა და ჩვენს ბიქებთან მე ვეღარ გავტორი! აპა, დიიკი, გადაეცი, პაპა ვანომ გამოგრძანათ ქამ. — თქა მეწისქვილემ და თევზით ხავს კალათა სამსონს მიაწოდა.

ბაკშებო, ამ ნახატის მიხედვით შეაღვინეთ მოთხრობა.

ნახატი შ. სახურავა

ყდას შატრერობა გულუნის ალ. პანტელაძეს

ცამ 2 გან-

რედაქტორი იოსებ ნინოშვილი, სარედაქტო კალუქას გრ. აბაშიძე, ექ. ბურჯანაძე, ი. გრიშვალიძე,
ო. თუმანიშვილი, მაკვალე მრჩევობის (რედაქტორის მოადული), რ. ვარგაანი, ი. ხელალიძე, ნ. ურაფეშვილი,
ვ. ცხალაძე

ა. ი. ა—ეжемесაზნ დეთს კ ლკმ გრუზ 10, იქტები 1983 გ. თბილისი, ლენინ 14.

ნაბირების რედაქტორი მანავანიშვილი; მმღერალი, ილუსტრატორი 14, 3 საბო. ტც. 8-37-38

თამასი, უკავი № 280 სტანდის შეკვეთი. № 1608/2042. ტინა 15.000 კ. 11470